

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ν ὡ μ η καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ἀ ρ ης. Πβ. Μ. Φιλότη., Γλωσσον., 2.121.

1) Ἰσχυρογνώμων, ἐπίμονος, πείσμων Κύθηρ. Πάτρ. Πόντ. (Ἰνέπ.) Σύμ. — Λεξ. Δημητρ. 2) Ἰδιότροπος, δύστροπος Βιθυν. Κύθηρ. Κωνπλ. β) Εὐδόργιστος, εὐέξαπτος, ὀξύθυμος Κάλυμν. Νίσυρ. — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω. Δημητρ. γ) Καχύποπτος Πόντ. (Ἰνέπ.)

γνωμίζω Νίσυρ. Χίος — Λεξ. Βάιγ. Κορ., "Ατακτ., 4.84. Ἐλευθερουδ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ν ὡ μ η. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

1) Σχηματίζω ἢ ἔχω γνώμην, κρίσιν, κρίνω Χίος — Λεξ. Βάιγ. Κορ., ἐνθ' ἄν. Δημητρ. Ἡ σημ. καὶ εἰς Σομ. 2) Ὀργίζομαι, θυμώνω Νίσυρ. — Λεξ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ.: Μὴ τοῦ μιλάς καὶ γνωμίζω Νίσυρ. Εἰντα γνωμίζεις, μάννα μου; αὐτόθ.

γνωμικά ἐπίρρ. Κρήτ. — Γ. Βλαχογιάνν., Τὰ παλληκάρ., 75 — Λεξ. Βάιγ. Δημητρ. γνωμ'κά Θεσσ. Μακεδ. (Πεντάπ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ ν ω μ ι κ ὁ ς. Ἡ λ. καὶ εἰς Βλάχ. καὶ εἰς Σομ.

1) Κατὰ γνώμην, διὰ γνωμικοῦ, ἀξιωματικῶς Γ. Βλαχογιάνν., ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Βάιγ. Δημητρ.: Ὁ λόκος γιὰ νὰ κἀνῃ τῇ δουλειᾷ του, θέλει καὶ τὸ τομάρι του, εἶπε ὁ γέρος γνωμικά Γ. Βλαχογιάνν., ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. καὶ εἰς Βλάχ. καὶ Σομ. 2) Μὲ σύνεσιν, συνετῶς Θεσσ. Μακεδ. (Πεντάπολ.): Λέει γνωμ'κά κι οὐρθουστέκ'τι πάνου ψ'λὸς Θεσσ. Δὲν κουβεντιάζ'ς γνωμ'κά Πεντάπολ. 3) Πρὸς χάριν, χαριστικῶς Κρήτ.: Τὸ δικαστήριον δικάζει γνωμικά καὶ ὄχι νομικά (οὐχὶ κατὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ χαρίζομενον).

γνωμικαίνω ἐνιαχ. γνωμ'καίνου Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ ν ω μ ι κ ὁ ς.

Συμμορφοῦμαι, συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην ἄλλου.

γνωμικός ἐπίθ. Ἡπ. (Δωδών. Κωστάν. Μελιγγ. Τσαμαντ. κ.ά.) Θράκ. (Κεσάν. Σουφλ. κ.ά.) Πελοπ. (Ἀρεόπ. Ξηροκ. κ.ά.) — Λεξ. Βάιγ. Περίδ. γνωμ'κός Θράκ. (Σηλυβρ. κ.ά.) γνωμικός Ἡπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. κ.ά.) Θεσσ. (Ἀλμυρ. Ἀνατολ. κ.ά.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ.ά.) Λῆμν. Μακεδ. (Ἀσσηρ. Βλάστ. Βόιον Γρεβεν. Ἐπανωμ. Ἐράτυρ. Θεσσαλον. Καστορ. Νάουσ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.) Τὸ οὐδ. καὶ ὡς οὗς. γνωμικό τό, Θράκ. Πελοπ. (Ἀρεόπ. Λακων. Μάν. Κουτήφ.) Σκυρ. κ.ά. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ν ὡ μ η. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ. Διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ οὐδ. ὡς οὗς. πβ. ἀ γ α θ ὁ, ἐ μ π ο δ ι α κ ὁ, φ υ σ ι κ ὁ. Ἡ λ. κατὰ πληθ. καὶ εἰς Ἑπαιν. γυναικ., 381.175 (ἐκδ. Κ. Krumbacher).

1) Ὁ ἔχων ὀρθὴν γνώμην, κρίσιν, ὁ συνετός, σώφρων Ἡπ. (Ζαγόρ. Κωστάν. Μελιγγ. Τσαμαντ. κ.ά.) Θεσσ. (Ἀλμυρ. Ἀνατολ. κ.ά.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Κεσάν. Σουφλ. κ.ά.) Λῆμν. Μακεδ. (Ἀσσηρ. Βλάστ. Βόιον Γρεβεν. Δρυμ. Ἐπανωμ. Ἐράτυρ. Θεσσαλον. Καστορ. Νάουσ. Σιάτ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.) — Λεξ. Βάιγ. Περίδ.: Γνωμικός ἄνθρωπος, γνωμικό παιδί (συνετός, νουνεχὴς) Αἰτωλ. Κεῖνον εἶναι πούλὺ γνωμ'κό πιδί Ἀδριανούπ. Ὁ Νάσος εἶναι γνωμικό πιδί, ἢ μαυρονιά ἢ ἀδερχή του εἶναι ντίπ μισή (= τρελλή) Ἡπ. || Παροιμ. Ἐλάτε, γνωμ'κοί, νὰ φᾶτε τοῦ λωλοῦ τοῦ βιός (ἐπὶ τῶν ἐπιτηδείων οἱ ὅποιοι ἐκμεταλλεύονται τοὺς ἀφελεῖς) Νάουσ. Συνών. Παροιμ. Ἐλάτε, γ ν ω σ τ ι κ οί,

ν ἂ φ ᾶ τ ε τ ο ὦ τ ρ ε λ λ ο ὦ τ ὁ β ι ὁ ς. "Ὡσπου νὰ σκεφτῇ οὐ γνωμ'κός, οὐ ζουρλὸς πααίνει κι γυρνάει (ἢ ἀποφασιστικότης βοηθεῖ τοὺς τολμηροὺς) Ἐράτυρ. "Ὡσπου νὰ σκιφτῇ οὐ γνωμ'κός, τοῦ π'δάει τοῦ χαντάξ' οὐ ζουρλὸς (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Βόιον. "Ὡσπου νὰ συλλογιᾶς'ν οἱ γνωμ'κοί, οἱ παλαβοὶ περνοῦν κουτῶν' τοὺν κιρὸ τ'ς (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Ἀνατ. Κάλλια γνωμικός πάρα ἀντρεωμένος (προτιμότερα ἢ σύνεσις ἀπὸ τὴν ἀνδρείαν) Ἡπ. Συνών, παροιμ. Κ ἄ λ λ ι ο ν ε ρ γ ε μ ἔ ν ο ς π ἔ ρ ι ἄ ν τ ρ ε ω μ ἔ ν ο ς || Ἄσμ.

Εἶν' ὁμορφος καὶ γνωμικός, εἶναι καὶ παλληκάρι Κωστάν.

Ἦταν 'ς τὴ γνώμη τ' γνωμικός, 'ς τοῦ βιό του ξακουσμένους Σουφλ.

Εὐπνα, ἐρωτικό πουλλὶ καὶ γνωμικό κεφάλι,

κ' ἔχω δυὸ λόγια νὰ σὶ πῶ, κι ἀποκοιμήσου πάλι Θράκ. Ἡ σημ. καὶ εἰς Σομ. Συνών. γ ν ω σ τ ι κ ὁ ς, ἐ ν ε ρ γ ε μ ἔ ν ο ς, μ ν α λ ω μ ἔ ν ο ς. β) Εὐφυῆς Στερελλ. (Αἰτωλ.): Σὲ λλί γνωμικό. Συνών. ἔ ξ υ π ν ο ς. γ) Καλὸς τὴν γνώμην, τὸ ἥθος, τὸν χαρακτήρα Λῆμν.: Εἶνι γνωμ'κός ἄθρουπος οὐ δήμαρχος. Συνών. β ο λ ι κ ὁ ς, κ α λ ὁ γ ν ω μ ο ς, κ α λ ὁ κ α ρ δ ο ς, κ α λ ο σ υ ν ὀ ρ ι α σ τ ο ς. 2) Τὸ οὐδ. ὡς οὗς., ἡ γνώμη ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς καθόλου γνώμης ἢ τοῦ ἥθους τινὸς Θράκ. Πελοπ. (Ἀρεόπ. Κουτήφ. Λακων. Μάν. Ξηροκ.) Σκυρ. — Λεξ. Δημητρ.: Κατάλαβα τὰ γνωμικά του Θράκ. Ἐχει καλὸ γνωμικό (= ἔχει καλὸν χαρακτήρα) Μάν. Συνών. φρ. Εἶναι κ α λ ὁ γ ν ω μ ο ς. Ἡ νύφη μας δὲν εἶναι ὁμορφη, ἀλλὰ ἔχει καλὸ γνωμικό αὐτόθ. || Παροιμ. "Ὁπου κάμη ξένο γνωμικό, χαλᾷ τὸ δικό του (ἐπὶ τῶν ἐξυπηρετούντων ἄλλους ἐνῶ οἱ ἴδιοι ζημιούνται) Μάν. "Ὁπου τὸ ξένο γνωμικό φτειάσῃ, τὸ δικό του θὲ νὰ χαλάσῃ (ὁμοίως) Λακων. || Ἄσμ.

Γαμπρέ, βλαστὲ τῆς λεμονιάς τσαὶ ἄνθος τῆς κανέλας, τὰ γνωμικά σου τὰ καλὰ δὲν τὰ 'χει ἄλλος κανένας Σκυρ.

"Ἄς εἶναι μὲ τὴ γνώμη σου | καὶ μ' ὄλο σου τὸ γνωμικό Κουτήφ.

Μὲ τὸ κονδούνη 'ς τὸ λαιμό, | μὲ τὸ δικό σου γνωμικό (ἐκ μοιρολ.) Μάν.

Ἦτανε μὲ τὴ γνώμη σου | καὶ μ' ὄλο σου τὸ γνωμικό (ὁμοίως) αὐτόθ.

Τὸ λὲς μὲ τὴν ἀλήθεια σου | καὶ μ' ὄλο σου τὸ γνωμικό νὰ χωριστοῦμε ἐτσαδά;

(ὁμοίως) αὐτόθ. Ἡ σημ. καὶ εἰς Ἑπαιν. γυναικ., ἐνθ' ἄν. «νὰ τοὺς ἀλλάξῃ ἐκεῖνο | τὸ ἔχουσιν εἰς τὰ γνωμικά καὶ εἰς τὴν κακὴν τους φύσιν». 3) Ἡ καλή, ὀρθὴ κρίσις, ἡ λογικὴ Θράκ.: Θά 'ρθῇ 'ς τὰ γνωμικά τ'. Συνών. φρ. Θ ἄ ρ θ η 'ς τ ἄ κ α λ ἄ τ ο υ. Θ ἄ ρ θ η 'ς τ ἄ λ ο γ ι κ ἄ τ ο υ. 4) Μετὰ τοῦ γ ί ν ο μ α ι ἢ κ ἄ ν ω, ἡ ἐπιθυμία, ἡ θέλησις Πελοπ. (Μάν.) — Λεξ. Δημητρ.: Ἄσμ.

"Ε, μαυρισμένε μου καφέ, | τὰ γνωμικά τους ἔκαμες (καφέ = ἀδελφέ· ἐκ μοιρολ.) Μάν. 5) Γνώμη, ἀξίωμα, ἀπόφθεγμα πρακτικῆς φύσεως λόγ. κοιν. 6) Ἡ συγκατάθεσις Πελοπ. (Ἀρεόπ.): Τό 'καμε χωρὶς δικό μου γνωμικό.

γνωμιῶ Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ν ὡ μ η.

Ἀποκτῶ, σχηματίζω ἰδίαν γνώμην. Πβ. γ ν ω μ α τ ε ὕ ω, γ ν ω μ α τ ῖ ζ ω, γ ν ω μ ῖ ἄ ζ ω 1, γ ν ω μ ῖ ζ ω 1.

